РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всї листи, моні-одерн і чеки треба адресувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
"LIBERTY"
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вівторок 29-го січня 1918. Ч. 12. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, January 29, 1918. No. 12.

УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА

ПРОГОЛОСИЛА ПОВНУ НЕЗАВИСИМІСТЬ УКРАЇНИ.

Україна вислала 24-годинний ультимат до правительства большевиків.

Українська справа в парляментах европейських держав.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 28, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОГРАД, 27. січня. — Українська Центральна Рада рішила 508 голосами проти 4 проголосити цїлковиту независимість України.

В ПРОКЛЯМАЦІЇ У. Ц. РАДА РОБИТЬ ЗАКИДИ ПЕТРОГРАДСЬКИМ КОМІСАРАМ (ПРАВИТЕЛЬСТВУ БОЛЬШЕВИКІВ) ЗА ЗВОЛІКАНЄ З МИРОМ І ЗА НАКЛИКУВАНЄ ДО ТАК ЗВАНОЇ НОВОЇ СЬВЯТОЇ ВІЙНИ.

ПРОКЛЯМАЦІЯ ДОДАЄ, ЩО БАЖАНЄМ УКРАЇНИ Є ЖИТИ В ЗГОДІ І ПРИЯЗНИ З РУМУНІЄЮ, ТУРЕЧЧИНОЮ І ПРОЧИМИ СУСІДНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

УКРАЇНА ВИСЛАЛА БОЛЬШЕВИКАМ 24-ГОДИННИЙ УЛЬТИМАТ.

Грозить большевикам заключенем окремого мира з Німеччиною.

ЛОНДОН, 25. січня. — **Петроґрадський кореспондент лондонської часописи „Морнінґ Пост" доносить, що УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА ВИСЛАЛА ДО ПЕТРОҐРАДУ УЛЬТИМАТ, ЩО НА СЛУЧАЙ, КОЛИ РОСІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО НЕ ЗРОБИТЬ МИРА З УКРАЇНОЮ В ПРОТЯГУ 24-ОХ ГОДИН, УКРАЇНА ЗАКЛЮЧИТЬ ОКРЕМИЙ МИР З НІМЕЧЧИНОЮ.**

НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЄР ПРО ПЕРЕҐОВОРИ З УКРАЇНЦЯМИ.

Надіеть ся скорого заключеня угоди з Україною.

АМСТЕРДАМ, 25. січня. — У своїй вчерашній промові перед головною комісією німецького парляменту державний канцлєр, Ґертлінґ, представив стан переговорів, ведених з російськими делеґатами в Брестю Литовськім, кажучи, що він має певну надію на їх успішне докінченє.

Про переговори з Українцями канцлєр Ґертлінґ заявив отсе:

„Наші переговори з представниками України находять ся в значно лїпшім станї. Тут треба також побороти ще деякі трудности, але вигляди є корисні. МАЄМО НАДІЮ В КОРОТКІМ ЧАСІ ДІЙТИ З УКРАЇНОЮ ДО ЗАКЛЮЧЕНЯ УГОДИ, яка буде лежати в інтересї обох сторін і яка принесе їм економічні користи".

ҐР. ЧЕРНІН ПРО ПЕРЕҐОВОРИ З УКРАЇНОЮ.

Російська делеґація жадає права брати участь в переговорах між Україною а центральними державами.

БАЗИЛЄЯ, 25. січня. — Віденська телеґрама подає повний зміст промови ґр. Черніна, австро-угорського міністра для загр. справ, яку він виголосив в комісії для загр. справ.

Говорячи про мирові переговори в Брестю Литовськім, ґр. Чернін заявив, що є дві головні причини, задля котрих переговори не поступають так скоро, як сього кождий собі бажав би. Міністер заявив, як слідує:

„Ми маємо до дїла не з одною стороною, але ми ведемо переговори з ріжними, недавно утвореними державами в Росії — З РОСІЄЮ, яку заступає Петроґрад, УКРАЇНОЮ, ФІНЛЯНДІЄЮ І З КАВКАЗОМ ВПРОСТ, а також і з иншими державами, які під теперішну хвилю не є ще заступлені на мирових переговорах в Брестю Литовськім.

„В переговорах з Україною поступили ми вже далеко наперед. Ми прийшли до порозуміня щодо підстави „без забору і без відшкодованя" і вже згодили ся у великій мірі щодо піднятя відповідних торговельних зносин.

„Але велика трудність полягає в тім, що українська републіка приймила принцип, що в переговорах з нами вона веде їх ЯКО ЗОВСІМ НЕЗАВИСИМА І ЗОВСІМ САМОСТІЙНА ДЕРЖАВА, підчас коли російська делеґація заявляє, що з уваги на те, що ґраниці України не є ще остаточно означені, Росія має право брати також участь в наших переговорах з українськими делеґатами, право, якого українські делеґати не хочуть їй признати.

„Непевність щодо внутрішного положеня в Росії є причиною значного опізненя, але ми побороли вже сю трудність і я надію ся, що в протягу короткого часу буде вільна дорога до піднятя дальших переговорів".

Нова українська делеґація з Харкова не признає теперішної української делеґації.

Ґр. Чернін заявив відтак, що він не знає, яке є положенє під теперішну пору.

Йоффе, предсїдатель російської мирової делеґації в Брестю Литовськім, повідомив делеґації центральних держав, **що делеґація републики робітників і селян України, якої осїдок є в Харкові, не признає Української Центральної Ради в Києві яко представительку українського народу, що не признає жадної угоди, заключеної сею Радою, та що република робітників і селян посилає свою власну делеґацію до Брестя Литовського, яка буде підпирати делеґацію російську.**

„Се є нова трудність, — говорив дальше ґр. Чернін — тому, що ми не хочемо вмішувати ся до внутрішних справ Росії, але коли шлях буде вже раз ясний, не буде приходити до нових трудностий. Мо хочемо зробити угоду з українською републикою, щоби давні границї Росії і Австро-Угорщини примінити також і до України".

Австрія хоче від України збіжа.

У своїй дальшій промові сказав ґр. Чернін отсе:

„А тепер повертаю назад до найважнїйшої точки моєї заяви, яку я зложив, — а іменно до справи переговорів з Росією, а передівсїм з Україною. Бажанем моїм є заключити мир з тими державами Росії, які мають средства поживи і які можуть їх вислати для помочи для нашого населеня. Я зовсїм не бажаю, щоби з якогось хоробливого страху кілька днів або тиждень вчаснїйше заключати мир тому лише, що се принесло би користь нашому населеню.

„Конечним є впевнити ся найперше, чи українські делеґати можуть післати нам товари, а коли так, то які товари і яку скількість. Україна знова зі своєї сторони не хоче робити угоди доперва по заключеню мира, але рівночасно зі заключенем мира, однак непевність положеня, в якім находять ся нові держави самі, спричинила трохи опізнене в переговорах.

„Колиж однак ви нападаєте мене зі заду, коли мене змушуєте до робленя угоди з великим поспіхом, тоді ми можемо не осягнути економічних користий і наше населенє може бути позбавлене тих користий, які воно могло би осягнути при заключеню мира.

„Коли ви викликуєте зовсїм мильне вражінє поміж нашими ворогами, що ми мусимо рішучо заключити безпроволочний мир, — мир за всяку цїну, — тоді ми не дістанемо ніодного бушля пшеницї. Повторяю отсе вже десятий раз, що се не є справа імперіялїстичних цїлий або заборчих плянів. Се справа забезпеченя для нашого населеня нагороди, яку вони собі заслужили ставленем енерґічного опору".

Др. Кільман надіеть ся заключеня мира з Україною.

АМСТЕРДАМ, 26. січня. — Др. Рішард Кільман, німецький міністер загр. справ, говорячи вчера на засїданю головної парляментарної комісії, посьвятив свою промову передівсїм справі мирових переговорів в Брестю Литовськім.

Між иншим заявив він отсе:

„Під теперішну хвилю переговори перервано, але правдоподібно з початком слїдуючого тижня вони будуть підняті наново".

Відтак заявив др. Кільман, що Росія розкладаєть ся на цїлий ряд републик, в котрих проявляєть ся ще дальший розклад. **Він висказав надію, що мир з Україною буде заключений, скоро лише ся република буде признана.**

Анґлія займе супроти України такесаме становище, що й супроти Росії.

ЛОНДОН, 25. січня. — Міністер бльокади, лорд Роберт, приймив нинї фінську делеґацію. В розмові про сю справу заявив він, що Анґлія, подібно як Злучені Держави, дуже симпатизує з Фінляндією, але покищо ще не признала правительства Фінляндії.

Становище Анґлії супроти України, заявив дальше лорд Роберт, є такесаме, що й супроти Росії — удержанє неурядових зносин в цїли охорони анґлійських інтересів.

Українське збіже тепер важнїйше ніж воєнні операції.

ПАРИЖ, 26. січня. — Підчас дискусії у французькім парляменті над заявами німецького канцлєра і австрійського міністра загр. справ Енрі Беранже, один з визначних сенаторів, заявив:

„Австрійцї і Нїмцї не говорять вже більше про зелїзну руку і огнистий меч, але про мішки української пшеницї. Можливо, що вони заявлять ся за товариством держав; але без полагодженя справи Альзації і Льотаринґії навіть Троцький відкинув би таке предложене".

КИРИНЯ ЗІ СТОРОНИ ХАРКІВСЬКИХ БОЛЬШЕВИКІВ.

Відкидають вступну угоду української делеґації.

ПЕТРОҐРАД, 27. січня. — **Заходи Німеччини і Австро-Угорщини, щоби дістати від України збіже через заключене окремого мира з тою полудневою провінцією Росії, яка утворила недавно своє власне правительство, спинені.**

Большевики мають під свою контролею частину України, відки походить найбільше збіжа. Делеґація, яка прибула до Брестя Литовського з рамени правительства робітників і селян України (харківської ради), **відкинула тимчасову угоду в справі окремого мира, яку заключила на конференції в Брестю Литовськім Українська Центральна Рада з Києва.**

Харківські большевики не признають У. Ц. Раду яко представительку цїлої України.

Отся делеґація українського пролетаріяту, яка прибула до Брестя Литовського того дня, коли делеґати київської Ради заключили вступну угоду в справі окремого мира з центральними державами, заявила, що **відкидає рішенє сеї ради та що буде брати участь в мирових переговорах яко частина большевицької делеґації.**

„Ґенеральний Секретаріят Української Центральної Ради — заявляє нова делюґація — не може бути в жаднім случаю признаний яко представитель цїлого українського народу".

Большевики хвалять ся, що збіже під їх контролею.

Урядовий звіт правительства большевиків доносить, що екзекутивний комітет (харківської ради), який контролює ґубернії: харківську, катеринославську і херсонську та донецький басейн на долину аж до Чорного моря, вислав своїх делеґатів до Брестя Лит., щоби відкинути зрадницькі пляни київської Ради, котра, як се заявляють большевики, має поперте лише зі сторони київської і чернигівської ґубернії та частини ґубернії курської.

„Рада не може доставити збіжа, — говорить ся в звітї большевиків — тому що ґубернії, які є богаті в збіже, не находять ся в її руках, а також і зелїзниці є під контролею війск роб. і салд. депутатів".

Большевики в страху, що Україна заключить окремий мир.

(Після кореспонденції Арна Дош Флєрота).

ПЕТРОҐРАД, 24. січня. — **Щораз численнїйші поголоски, що Українцї заключили з Нїмцями окремий мир і опорожнюють боєвий фронт, викликали біщеність серед проводирів большевиків. Вони грозять, що з пімсти не допустять українського збіжа до Німеччини і Австрії.**

Одним з услівій мира між Українцями і центральними державами мало бути, як се доносять, що Україна мала доставляти для Австрії і Німеччини збіже і инші средства поживи в заміну за певні уступки щодо територій в полудневo-східній Польщі.

З огляду на те, що большевики мають контролю (?) над російськими війсками на полудневo-західнім фронтї, тому вони будуть всилї перевести бльокаду Німеччини на злість Україні.

Україна заключила вже тимчасову угоду щодо окремого мира.

(Після кореспонденції Арна Дош-Флерота, кореспондента нюйорського „Ворлд-а").

ПЕТРОҐРАД, 27. січня. — **Вчера надійшли до Петроґраду певні вісти, що Українська Центральна Рада зробила вже угоду щодо тимчасових услівій окремого мира з центральними державами.**

Вісти сї надійшли тут о три днї пізнїйше ніж до решти сьвіта. Вони прийшли тут через Німиччину, бо Українцї держать се у великій тайнї.

Ся справа зробила великий вплив на наради всеросійського конґресу роб. і салд. рад, який відбуває тепер засїданя в Таврійській палатї.

Перед большевиками стоять тепер дві дороги до вибору:

Провадити дальше війну серед некорисних обставин і при зломанім боєвім фронтї на полуднн через зраду України, або заключити мир на заборчих услівях, подиктованих німецькими делеґатами на конференції в Брестю Литовськім.

Є однак надія, що Українська Центральна Рада упаде та що її місце займе правительство салд. і роб. рад, яке буде вести політику большевиків, котрі тепер контролюють всеросійський конґрес 700 голосами проти 60. Також російські революціонери є того переконаня, що німецький нарід не позволить свому правительству забрати заняті краї. Надіють ся, що переводженє такої програми викликало би в Німеччині сильну реакцію проти мілїтаризму.

В РОСІЇ:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 28, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ТРЕТИЙ ВСЕРОСІЙСЬКИЙ КОНҐРЕС.

Свердлов домагаєть ся диктатури пролєтаріяту.

ПЕТРОҐРАД, 23. січня. — **Третий конґрес відпоручників рад роб. і салд. депутатів з цїлої Росії розпочав ся нинї (в середу) вечером в Таврійській палатї.**

Свердлов, голова екзекутивного комітету, візвав конґрес, щоби він безпроволочно порішив, на якій основі має бути збудована російська держава: **чи державою мають правити всї кляси, чи вона має находити ся під диктатурою пролєтаріяту.**

Доперва після рішеня сеї справи конґрес може взяти під розвагу справу війни і мира.

Свердлов зажадав від конґресу, щоби він признав всю власть пролєтаріятови і потвердив дотеперішну дїяльність правительства народних комісарів (большевиків), чого відмовили зробити установчі збори.

В конґресї є заступлених 50 ґуберній Росії, всї ґубернії північної Росії і часть ґуберній полудневої Росії. Конґрес може числити на поперте також цїлої Сибіри, навіть Іркутска.

Треба надіяти ся, що зарядженям конґресу будуть повинувати ся армії на всїх боєвих фронтах і всї части Росії **з виїмком Києва (України), Тифлїсу (Кавказу) і Оренбурґа (козацьких областий).**

Уневажнено державні довги.

ПЕТРОҐРАД, 25. січня. — Всеросійський конґрес „саветів", який большевики скликали, надаючи йому характер законодатного тїла, **потвердив на нинїшнім засїданю уневажненє державних довгів Росії.**

Однак сеї ухвали ще не приняло урядово правительство большевиків.

Большевики мають цїлковиту контролю над конґресом.

Большевики здобули цїлковиту контролю. На нинїшнім, другім з ряду, засїданю не було найменьшого сумнїву, що большевики мають велику перевагу. Ґрупа опозиційних делеґатів числила около 70, якої головним домаганем було, щоби взяти сейчас на дневний порядок справу мирових переговорів в Брестю Лит. з уваги на критичні наслїдки тих нарад, на розклад серед армії і внутрішні заворушеня. Всї внесеня сеї ґрупи переголосовано.

Проголошене „сьвятої війни" відкинено.

Одним з внесень, які поставила опозиційна меньшість, було **безпроволочне проголошене „сьвятої війни" проти центральних держав.** Большевики однак відкинули се внесенє і приступлено до дальшого дневного порядку.

Ленїн заповідає упадок Української Центральної Ради.

Николай Ленїн, примієр правительства большевиків, подав у своїй довгій промові звіт з дотеперішної дїяльности большевицького правительства і заповів цїлковите поражене ґен. Каледіна і ворохобні Української Центральної Ради. Він заявив, що оба сї рухи є засуджені на вимерте в наслїдок революційного руху на Україні і в Донщинї.

Було замітне, що Ленїн говорив зовсїм певно про цїлковиту побіду над меньшевиками. У дальшій своїй промові старав ся він викоріняти заміти, які меньшість підносить з великим криком, закидаючи, що він присвоїв собі власть диктатора.

Принято програму правительства большевиків.

Делеґат Свердлов, предсїдатель центральн. комітету рад роб. і салд. депутатів, відчитав головні точки програми правительства большевиків, які не-

(Продовжене на сторонї 3-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.

BOHDAN DUTKEWYCH, Managing editor.

NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda". При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 28, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Україна заключає „окремий мир".

Телеграми доносять, що Україна заключає окремий мир з центральними державами. Деякі депеші навіть подають, що У. Ц. Рада вже підписала мир з Німеччиною, а скоро підпише і з Австро-Угорщиною.

Ріжні часописи користають з сеї нагоди, аби Україні закинути, що „зраджує" своїх союзників; що „зраджує" Росію і т. д.

На се треба відповісти, що українська република істнує доперва від 20-го падолиста, 1917, а яко самостійна держава щойно від кількох днів. За той час України ще жадна друга держава урядово не признала, а не то аби входила з нею в якийнебудь союз. **Значить, Україна ще жадних союзників не має і не може нікого „зраджувати".**

Московщини теж Україна не може зраджувати, бо вона з Україною не в союзї, а у війні. Московщина, тепер під большевицьким правлїнєм, з центральними державами робить мир, а з Україною веде війну.

Україна по правді ще жадної війни з ніким не провадила.

Вона може мати тільки претенсію до центральних держав, що воюючи з царською Росією, забрали вони землї українські. Україна домагаєть ся звороту тих земель. І се є підстава переговорів з центральними державами. А коли вони хотять Україні звернути ті землї, то справа скінчена.

Україна могла би, цїлком наново, виповісти війну Австро-Угорщині за українські землї, що є в тїй монархії. Аж тоді Україна властиво зачала би війну і тоді вона могла би брати на себе одвічальність за її наслідки. Однак треба зважити, чи Україна має силу визволити тепер оружем австрійську Україну і чи вона схоче осягнути се якраз при помочи оружя. Можливо, що демократія української републики сподіваєть ся осягнути сю цїль **при помочи повного здемократизованя усїх держав Европи.** Нема сумніву, що українська република підпирає і все буде підпирати такі стремлїня всїх народів, а особливо народу українського в Австрії і остаточно сю велику цїль осягнути мусить.

Можливо, що певну полекшу здобуде українська република вже і тепер для австрійської України. Одна депеша з Лондону говорить, **що Австро-Угорщина обіцює Українцям самоуправу.** Можливо, що се правда, але серед теперішного замішаня в подаваню вістий з Европи — годі покищо провірити як слїд, де властиво є правда.

Київська „Нова Рада" пише:

„Австрія мабуть буде рада такому (большевицькому) кінцеви війни, бо довгий час була під погрозою, що мир утворить ся її коштом. Автономія південних австрійських країв — се шлях, на який пійде Австрія, одначе автономія Галичини може з усею силою поставити сепаратистичні домагання вірних доси австрійській короні галицьких Українців. Не легким уявляєть ся розвязанє ельзац-льотаринської проблєми, бо людність сих країн ні Францію ні Німеччину не цікавить: вся справа в підземних богатствах провінцій, які, перейшовши до Франції, зробилиб її щось у щість разів богатшою від Німеччини на зелїзну руду. З сим ніколи не згодить ся Німеччина, а Франція, маючи руду, все одно буде домагати ся територій богатих на уголь. Колиб Німеччина втеряла якісь землї на заході та Познань на сході, то се її матеріяльно знищилоб до краю, але якраз сї свої інтереси вона буде боронити з величезною завзятостию, маючи до річи тепер в своїх руках богато угля та ще й французські зелїзні райони. Німеччина окрім того завоювала великі землї російської корони, і Росія моглаб дещо на півночи їй віддати ціною призбираня частини Галичини і Буковини, які ввійшлиб у склад автономії України. Перехід німецької людности Надбалтійщини до Німеччини, а галицької до України був би здійсненем принципу самоозначення народів, колиб людність сих країв того схотїла".

Повисші слова нічого нового не говорять. Було вже досить вістий про пляни Німеччини віддати австрійські українські землї Україні в заміну за прибалтійські краї, які мала би дістати Німеччина. Австрія знова у винагороду за страту мала би дістати Польщу.

Про се недавно кілька разів писала і німецька соціялїстична газета „Форвертс", а що не було урядового заперечення, то видно, що такі пляни дійсно були, а може і є.

Розуміеть ся, що український нарід був би вдоволений злукою українських земель, а відлученє їх від Австрії не вважає їх за страту для неї, бо сама „Австрія" нічого не значить, а народи Австрії на тім зовсім нічого не стратили би, що український нарід злучив би ся, а противно, зискали би сильного союзника усїх поневолених народів у їх стремлїнях до свободи.

Виглядало, що ті німецькі пляни вже були на добрій дорозї, але відай знова нависли хмари над австрійською Україною, бо якісь сили намагають ся рабувати ще „стару Австрію".

Відозва Центрального Комітету Української Соціял-Демократичної Партії.

Центральний комітет українських соціял-демократів випустив відозву до робітників, селян і салдатів України. В ній після огляду останних подій у Києві комітет каже:

Товариші!

Українська Центральна Рада із 792 членів свого складу має 597 представників дійсно революційної демократії. У склад її входить 212 селянських депутатів і 282 робітничих і салдатських депутатів. Найповнійше представлені в ній всі соціялїстичні партії.

Сей соціялїстичний склад Центральної Ради ще побільшуєть ся представництвом від ріжних орґанізацій професійних та територіяльних.

Представників великої торгової і промислової буржуазії у Центральній Раді зовсім нема.

Українська Центральна Рада — се революційний парлямент України і через те з неї вийшли кадети; вони не могли помирити ся з революційним напрямом діяльности Центральної Ради.

Центральна Рада по своїм складі є Рада Робітничих і Салдатських Селянських Депутатів; тільки представництво в ній повнійше: у Центральну Раду входять і инші верстви людности.

Через те, не позбавляючись свого революційно-демократичного характеру, Центральна Рада є дійсним парляментом, дійсним виразником волї всїх народів України.

Отож беручи всю владу на Україні у свої руки, Центральна Рада буде в своїй діяльности опиратись на орґани революційної демократії, на орґани робітництва, селянства та війска.

Ставши біля влади в сю грізну хвилю, коли по країні, знесиленій війною, розливають ся зараза анархії і руїни, Центральна Рада і її Ґенеральний Секретаріят можуть справити ся з величезними поставленими перед ними завданями тільки при повній піддержці і самодіяльности всеї революційної демократії України.

В сей грізний час революції всі творчі сили революційної демократії України мусять бути направлені на те, аби, гуртуючись і орґанізуючись кругом Центральної Ради, допомагати їй в її творчій роботї по закріпленю і поглибленю здобутків революції, по встановленю революційного порядку і нормального ходу життя.

Отже, товариші робітники, селяни і вояки, до спокою, порядку революції і до орґанізаційної і творчої роботи біля Центральної Ради і до повної піддержки її кличе вас, товариші, —

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИЧНОЇ РОБІТНИЧОЇ ПАРТІЇ.

(З київської „Нової Ради").

Україна проголошена самостійною державою.

(True translation filed with the Post master at Jersey City on January 28, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Телеґрама з Петроґраду доносить, що Українська Центральна Рада проголосила цїлковиту незавнсимість України. Підчас голосованя за сим заявило ся 508 голосів, а проти сього було тільки 4 голоси. Се значить, що У. Ц. Рада заявила ся майже одноголосно за повною самостійностию української републики.

Коли зважити, що ще недавно майже цїла У. Ц. Рада заявила ся за союзом з Росією, яко федеративною спілкою народів, то теперішна постанова У. Ц. Ради є радикальною зміною її дотеперішного становища.

Ся зміна не стала ся в Українській Центральній Раді з власної спонуки. **Сю зміну викликало становище Московщини супроти України.**

Україна вже має московського братерства аж занадто. Злучила ся з царською Московщиною як вільна країна на правах автономії. — Московщина потоптала її волю і закувала український нарід в тяжкі кайдани.

Бороли ся Українцї разом з Москалями проти царської неволї. Повалили царя і його бюрократію; здавало ся, оба братні народи будуть мати волю і оба будуть рішати свобідно про свою волю.

Але ні. Перше правительство князя Львова „позволило" Українцям учити ся в рідній мові в школах народних — і стало. Позатим мала остатись стара московщина на Україні, але вже в лїберальній лїберії. Рух за автономію України московським лїбералам аж так далеко не подобав ся, що грозили баґнетами.

Прийшов до власти соціялїст Керенський, але і сей опирав ся довго автономії України, а українському війску перечив права зборів, того права, з якого московські війска свобідно користали.

Прийшли большевики. Ті знова **„в засаді"** признають Українцям право не лише автономії, але й самостійности, а **на ділї** підпирають московсько-большевицький рух на Україні, який вважає Україну за кілька ґуберний, що належать до Московщини. І то ще як підпирають! **Підпирають — карабінами і гарматами!** Проти українських жовнїрів, проти українських соціялїстів — але не большевицьких — посилають кулї. Проливають кров українського робітника на те тільки, аби піддержати пановане своєї партії і на Україні, аби Україна була частиною большевицької Московщини.

* * *

У. Ц. Рада як могла так старалась вратувати **революцію демократії всїх народів Росії.**

Тому вона стреміла до того, аби Росію перетворити у **федеративну спілку народних републик,** на чолї якої стояло би правительство, що репрезентувало би ті републики.

Тому У. Ц. Рада скликала зїзд народів і тому добивала ся, аби відбули ся загально-російські установчі збори.

Але що-ж, теперішне большевицьке правительство, все те знехтувало. Всї стремлїня до переміни давної Росії у федеративну спілку народних републик — поборює при помочи карабінів. Перші конституційні збори народів Росії розігнало оружем. Селянський конґрес в Петроґраді розігнало оружем. Провідників усякого руху, а переважно соціялїстичного — хоч не большевицького — пакує до тюрми як за царських часів.

Українська Центральна Рада не могла сього божевіля терпіти, особливо коли большевицтво зачало від Харкова вбивати ся клином в українську територію.

І тоді У. Ц. Рада поставила большевикам ультимат, в якім зажадала, **аби вони спинили горожанську війну проти українського народу.**

На се відповів перед кількома днями большевицький премієр Лєнїн, отвираючи зїзд „савєтів" у Петроґраді, кажучи, що „здавить революційний рух на Україні".

* * *

На всї провокації молодої Московщини, від князя Львова аж до Лєнїна — відповіла Українська Центральна Рада аж тепер найрішучійше — **відповіла проголошенєм самостійности української народної републики.**

Тепер наїзд большевиків на українську територію вже не буде „клясовою боротьбою" „правдивих" соціялїстів проти „буржуазних" соціялїстів з У. Ц. Ради, але **наїздом Московщини на Україну,** наїздом одної держави на територію другої — значить виповідженєм війни.

І з тим обі східно-европейські держави, Московщина й Україна, мусять від тепер числити ся.

Московщина для України не представляє великої небезпеки, з уваги, що московська армія майже уся розійшла ся, та що Україна має сусїдів, які приязно до неї відносять ся.

Можливо, що Білорусь, Донщина, Кавказ пристануть радше до союза з Україною ніж з Московщиною, бо Україна не то що не нарушить їх прав, але ще й обороняла би.

Тоді повторила би ся історія. Як колись давна Русь зачала ся з Києва — так тепер нова спілка народних републик в східній Европі зачала би ся з української столиці.

Коли би в Московщині настав лад, такий як на Україні і в її сусїдів, — то не є виключена річ, що опісля могло би ще раз прийти до злуки між Московщиною й Україною. Але Україна, маючи вже віковий досьвід, не буде вязатись з Московщиною. Се моглаб бути дуже свобідна спілка, яка позволяла би сторонам кождої хвилї розлучитись.

Нині про се годі говорити. Житє само вкаже шлях для розвитку дальших подій серед обох найбільших славянських народів.

Голоси чужинецької преси.

„Ді Украіне".

Під таким заголовком читаємо в „Зоннтаґсблятт дер Н. И. Штатс-Цайтунг" (ч. 3, з 20. січня 1918 року) науково-історичну розвідку Альфреда Семерав-а, в якій автор стараєть ся виложити своїм читачам подрібно історію України, українського народу і українського політичного руху.

Автор починає свою розвідку згадкою про українську мирову делеґацію в Брестю Литовськім, навязуючи до сього кількасот-лїтну мрію України про независимість, яка тепер здійсняєть ся.

Відтак автор переходить українську історію від часів гетьмана Івана Мазепи, здержуєть ся над способом житя і полїтичної орґанізації козаків, беручи образки головно з оповіданя „Тарас Бульба", яке написав Микола Гоголь. Подає короткі нариси і факти з ґеоґрафії України. Відтак нагадує своїм читачам про страшний гніт Українців зі сторони російського правительства і про ту геройську, хоч і не оружну, але духову боротьбу Українців зі своїми ворогами. Тому й не диво, що тепер Українцї виказали в собі так дуже дозрілу національну і державну сьвідомість, хоч вона — каже автор — ніколи не вмирала.

Цїла ся статя в названій нюйорській німецькій часописи занимає мало не цїлу сторону, є написана доволї цікаво і прикрашена отсими чотирма великими, зовсїм добре відбитими ілюстраціями: „Вигляд Києва" (з малюнку Рєпіна), „Запорожські козаки пишуть письмо до султана Маґомєда V." (з малюнку Рєпіна), „Селянська хата в Опочній" і „Українська селянка" (гарний тип женщин в українськім строю).

Україна — друга найбільша держава в Европі.

„Ню Йорк Амерікан" (ч. 12.607, з 23. січня 1918 року), подаючи мапу етноґрафічної України, пише:

„Україна, коли заховає свою независимість від властивої Росії, буде другою найбільшою державою в Европі. Територія виносить 850.000 квадратових миль з 30-міліоновим населенєм, в самій лише Росії. Русини, знані також яко Українцї, вдирають ся також у Галичину, Буковину і Угорщину. Независима Україна відітне прочу Росію від Чорного моря, куди переходить 70% усього російського експорту і 21% російського імпорту. Крім того українські землї є шпихлїрем Росії, засобляючи свого північного сусїда усею своєю пшеницею і величезною скількостию инших родів поживи".

Українська земля є найурожайнійша у сьвіті.

„Голійок (Масс.) Дейли Тренскріпт" (ч. 11.048 з 19. січня 1918 року) пише:

„В Голіок є кілька соток Українців, які будуть надзвичайно інтересувати ся сим, що німецькі миротворцї вибрали їх яко предмет своєї зичливости. Україні позволить ся розвиватись після волї самого народу. Завдяки своїй здібности Українцї мають свою власну державу цїлком відокремлену від большевицького правительства, яке Українцї не хочуть попирати. Се є забиванє клина, який готов цїлком розчленувати царську Росію і великі славянські народи зробити розбитими і немічними. Є спеціяльні причини погласкати тепер Україну. Україна є шпихлїрем Росії, найбогатша частина великої держави з незмірними природними богатствами і з найурожайнійшими землями в сьвіті. Наші власні плодовиті землї на заході, тепер знижені на вартости через наш недбалий спосіб управи, не продукують третої части збіжа на акрі від тої скількости, що видає Україна. Україна ще навіть не випродала свого збіжа. Вона постійно має ще величезні засоби, які знаменито придадуть ся Німеччині".

Мир між Німеччиною і Україною.

Нюйорська „Івнінґ Мейл" (ч. 18, з 22. січня 1918 року) в статї: „Окремий мир для України" — пише:

„Окремий мир, обговорюваний Україною, запевнює додаток до сили центральних держав, який не може бути поминений в міркованях мілїтарних і економічних потреб алїянтів взагалї.

„Україна — полуднева Росія — є шпихлїрем східної Европи. Се є найбогатша і найпродуктивнійша часть Росії. Вона має 30,000.000 промислового населеня, з чого девять десятих є рільниками.

„Мир є вже майже так, як підписаний, після ранїшних телеґрам з Лондону. А найголовнійша часть переговорів, є, судячи після донесень, що першою умовою мира є згода на виміну товарів між українською републикою і центральними державами.

„Така умова буде незвичайної вартости для Німеччини, не в близкій або дальшій будучности, але тепер. Україна має у себе величезні засоби збіжа. Від початку війни, коли російський торговельний рух через Дарданелї здержано, в Одесї затримано споживні продукти. Головним завданєм дарданельської кампанїї, розпочатої Великою Британією при співучасти Франції, було отворити дорогу для перевозу сього збіжа для користи держав алїянтів, як також для Росії. Невдача дарданельської кампанїї відтяла цїлком алїянтів від тих богатих засобів поживи, а Росію від її одинокої дороги на ринок збуту.

„Сї засоби будуть тепер віддані до диспозиції Німеччині й Австрії, як лише окремі переговори не будуть зірвані, що зрештою треба дуже сумнївати ся. Навіть на основі рівного трактованя Українцями ринків російського і центральних держав, продукти України будуть природно тяготіти скорше в сторону Австрії і Німеччини ніж в сторону північної Росії, задля виїмково низької вартости російських гроший в порівнаню з грішми австрійськими і німецькими.

„Німеччина отже на основі сеї умови одержить нові жерела засобів, далеко вартнійші ніж ті, які вона здобула силою".

Статя кінчить ся зазивом до Американців, аби звернули увагу на нові зносини між Німеччиною й Україною і, приноровляючись до них, аби доставили алїянтам 90 міліонів додаткових бушлів збіжа, щоби тим способом допомогти алїянтській справі.

ОСОБЛИВІ ПОЛЕКШІ ДЛЯ ВОЄННО-ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ (РУСИНІВ).

Укр. секретарство внутр. справ оголошує слїдуючі правила користуваня полекшами для бранців-Українців (розпоряджене війск. мін. з 18. жовтня 1917):

1. Воєнно-полоненим Українцям, що знаходять ся в концентраційних таборах і на ріжного рода роботах, надаєть ся право мати своїх виборних представників для зносин з відповідними війсковими начальниками і иншими начальствуючими особами.

2. Тим же воєнно-полоненим надаєть ся право мати уповноважених для участи в роздаваню та відсиланю листів і посилок.

3. Воєнно-полоненим Українцям, які знаходять ся на роботах, дозволяєть ся мати відповідних кухарів зпоміж себе для приготовленя страв.

4. В місцях перебуваня воєнно-полонених Українців як медичний, так і санітарний догляд повинен бути забезпечений особами відповідних спеціяльностий, по можливости з числа воєнних-полонених Українців.

5. Воєнно-полоненим Українцям надаєть ся право взаїмних зносин, закупок на місцевих базарах, а також, по можливости, більше широкого користуваня проходами поза таборами під відповідним доглядом.

6. Тим же воєнно-полоненим дозволяєть ся безборонне одержуванє і читанє книжок, періодичних видань, ґазет і часописий на українській та инших мовах, допущених для користуваня в Росії, з наданєм їм права заводити книгозбірнї.

7. Воєнно-полоненим Українцям дозволяєть ся веденє листованя на українськи мові з українським громадськими орґанізаціями та приватними особами, не виключаючи й Українців воєнно-полонених в других таборах, при умові додержаня установлених правил війскової цензури.

8. Всїм воєнно-полоненим Українцям надаєть ся право безборонно відвідувати церковні відправи, а також дозволяєть ся допускати духовних осіб для задоволеня релїгійних потреб воєнно-полонених в таборах і других місцях їх пробуваня, при умові відповідного догляду з боку місцевих війскових властий.

9. Воєнно-полоненим Українцям, за згодою командуючого війсками округа, дозволяєть ся засновувати каси взаїмної допомоги.

10. Воєнно-полоненим Українцям нижше вичислених катеґорій з окремого в кождім окремім випадку дозволу головної управи ґенерального штабу і за згодою командуючого війском округа надаєть ся право проживати в приватних помешканях на підставі поруки з Центрального Українського Галицько-Буковинського Комітету допомоги жертвам війни при Українській Центральній Раді, посьвідченого Виселенським Віддїлом Ґенерального Секретаріяту України та вартими довіря приватними особами, з відібранєм підписки від воєнно-полонених про те, що вони не втечуть: а) інвалїдам та слабим, б) офіцирам і особам інтелїґентних професій з числа однорічних охотників, в) иншим особам других катеґорій в особливо важних випадках.

11. Всїм виказаним в 10-тій точці особам надаєть ся право займати ся всякою працею, відповідно їх підготівці та фахови; зокрема дозволяєть ся їм працювати в українських орґанізаціях для допомоги жертвам війни.

12. Дозволяєть ся за згодою командуючого війском округа по просьбі українських орґанізацій переведенє полонених Українців з одних місць оселеня в другі, а також спільне оселенє братів і инших близких кревних.

13. Представникам українських орґанізацій за відповідальностию Центрального Комітету, в цїлях ознайомленя з умовами житя воєнно-полонених Українців і поданя допомоги їм, матеріяльної чи духовної, головною управою ґенерального штабу видають ся поіменні посьвідченя на право відвідуваня місць оселеня названих полонених за згодою на те командуючого війском округа.

14. Воєнно-полоненим Українцям надаєть ся право брати шлюб на підставах загальних про се правил для воєнно-полонених Славян усїх національностий.

(„Нова Рада", ч. 174, з 10. падолиста 1917).

Програма Української партії Соціял-Революціонерів,

УХВАЛЕНА НА ПАРТІЙНІМ ЗІЗДІ В КИЄВІ 15—19 ЛИПНЯ 1917 Р.

В національній справі.

1. Стоячи на ґрунті міжнародного революційного соціялізму і приєднуючись до клясової боротьби трудівничих мас усіх націй, Українська Партія Соціялістів Революціонерів вважає, що до загально-людських ідеалів ведуть національні шляхи і сьвідомо стоїть в обороні національних цінностий усіх народів.

2. Цілковите розвязане національного питаня можливе тільки в соціялістичнім ладі, коли буде знищений соціяльний гнет. Однак зважаючи на те, що національний гнет затемнює клясову сьвідомість і дає буржуазії нагоду використовувати національне невдоволене гноблених націй для своїх клясових інтересів і імперіялістичної політики, У. П. С. Р. признає необхідним уже в межах буржуазійного ладу бороти ся за такі міжнародні відносини, які-б: 1) можливо найбільше сприяли розвоєви клясової сьвідомости трудівничих мас і їх міжнародній солідарности і 2) відповідали соціялістичним принципам рівности всіх націй перед Інтернаціоналом та праву кождої нації на самовизначене, себто на найширшу політичну волю, якою є повна суверенність нації.

3. Для того найкрасшим способом полагодженя національних стосунків в межах буржуазного ладу У. П. С. Р. визнає національно-персональну (ектериторіяльну) автономію. Необхідною переходовою стадією від сучасного безправного стану націй до ектериторіяльної автономії партія вважає в найблизшім часі перебудову сучасних імперіялістичних, сепарованих держав на федерацію демократичних републик, утворених по національно-територіяльнім принципі з міжнародним забезпеченем прав національних меньшостий на основі ектериторіяльности. Обсяг суверенности і форма федеративної сполуки повинні бути установлені лише шляхом добровільної умови між суверенними націями, які складають федерацію, згідно з інтересами працюючих мас кождої нації.

4. Виходячи з сього висше сказаного, У. П. С. Р. вважає необхідним під теперішну хвилю вимагати перебудови російської держави на федерацію рівноправних, національно-територіяльних републик, за забезпеченем в їх межах прав національних меньшостий.

5. Що-ж до України то Партія буде бороти ся за се, щоб Україна приступила до федерації з иншими народами, як демократична республика, в своїх етноґрафічних межах, незалежно від сучасної державної приналежности українських земель.

В політичних справах Партія домагаеть ся:

1. Републиканько-демократичної форми правліня на Україні, без президента. Зосередженя законодатної влади в однопалатній Раді народних представників, українськім Соймі, а виконуючої влади в руках Ради міністрів, вибраних українським Соймом і відповідальних в особі Сойму перед усім народом. Прямого народного законодавства (ініціятива і референдум).

2. Вселюдного, тайного, рівного і прямого голосованя до Сойму і всіх законодатних органів місцевого самоврядованя. Пропорціональної системи виборів, пасивного і активного виборчого права для всіх громадян, не молодших як 20 літ, без ріжниці пола, віри і народности. Двоглітного виборчого періоду для всіх законодатних органів. Державної оплати народних представників в усіх законодатних органах.

3. Повної рівноправности всіх громадян України без ріжниці стану, пола, народности і релігії. Скасованя всіх станових ріжниць і привилеїв.

4. Установленя повної волі, думки, сумліня (релігії), устного і друкованого слова (преси), зібрань, товариств, спілок і страйків. Установленя без особливого судового розпорядженя повної недоторканости особи, помешкань і листованя.

5. Повного забезпеченя національних прав національним меньшостям на Україні (Великоросам, Євреям, Полякам, Німцям і иншим меньшим народностям). Установленя для них: пропорціонального представництва в Соймі і у всіх органах місцевого самоврядованя; пропорціонального відчислюваня з державного буджету видатків на їх культурні потреби, повної національно-персональної автономії та забезпеченя їх мові державного характеру в місцях, де вони творять значний процент.

6. Як найширшої самоуправи і повного самоврядованя для громад, міст, повітів і окремих українських земель (провінцій). Як найширшої децентралізації адміністрації. (Партія буде також піддержувати вимоги політичної автономії окремих частин (провінцій) української землі та федеративного звязку між ними).

7. Виборности і замінности всіх державних і місцевих урядників. Відповідальности урядників перед судом за всі провини в своїм урядованю.

8. Виборности, безплатности і незамінности судіїв. Цілковитого скасованя кари смерти, каторги і довічної тюрми. Заведеня принципу умовного засудженя. Матеріяльного винагородженя всім неповинно засудженим, заарештованим і обвинуваченим.

9. Скасованя постійної армії і заміни її народною міліцією. Вирішуваня справи війни референдумом (вселюдним голосованєм), міжнародних конфліктів третейським судом.

10. Відділеня церкви від держави і школи від церкви. Признаня релігії приватною справою сумліня кождої людини, а церкви приватним союзом вірних.

11. Безплатної низшої, середної і висшої осьвіти, оплачуваної з державного буджету і з фондів органів місцевого самоврядованя. Загально обовязкової низшої осьвіти для всіх людий до 16-го року. Повного права закладати приватні школи всіх можливих типів. Незалежности обучуваня від державної контролї в справах педаґоґічних для шкіл і просьвітних товариств.

В справах соціяльно-економічних.

1. В обсягу торговельно-промислового і комунікаційного господарства партія домагаеть ся негайної націоналізації всіх тих галузий господарства, які обслугують найпекучійші житєві потреби людности (зелїзниці, пароплави, углева і цукрова промисловість і т. и.), та монополізації і державного надзору над виборами тих галузий промислу, націоналізація котрих покищо неможлива.

2. В обсягу робітничого законодавства, маючи на меті охорону праці, всебічний розвиток фізичних і духових сил робітничої кляси та збільшеня здібностий працюючого люду в боротьбі за соціялізм, партія буде обстоювати слідуючі домаганя:

1) Максимального 8-годинного робучого дня для дорослих робітників і 6-годинного для робітників від 16 до 18 літ. В тих галузях промислу, де праця надто шкідливо впливає на робітничий орґанізм, робучий день повинен бути ще коротший.

2) Заборони дитячої праці до 16 років.

3) Заборони жіночої праці в тих галузях промислу, в яких праця шкодить жіночому орґанізмови. Звільнюваня обовязкового від праці, зі збереженем платні, жінок в 6 останних тижнях вагітности і в 6 тижнях після родів.

4) Заборони нічної праці по всіх галузях промисловости, з вимком тих, де сама техніка вимагає нічної роботи. Цілковитої заборони нічної роботи для малолітних (16—18) і жінок.

5) Щотижневого мінімального 42-годинного відпочинку.

6) Установленя мінімальної заробітної платні по згоді представників від робітничих професійних орґанів і від орґанів місцевого самоврядованя. Щотижневої правильної виплати робітникам. Скасованя позачергової і акордової роботи.

7) Державного обезпеченя робітників на старість, від немічности і нещасливих випадків та на випадок безробітя і страйків. Спеціяльного оподаткованя капіталістів для утвореня фахового фонду. Переданї в руки робітничих представників управи обезпечень.

8) Незалежної орґанізації санітарного і гіґієнічного догляду на всіх підприємствах. Безплатної медичної підмоги робітникам. Збереженя робітникам повного заробітку підчас недуги.

9) Уголовної відповідальности підприємців за нарушене законів по охороні праці.

10) Установленя спеціяльних промислових судів, які повинні складати ся з представників робітництва і підприємців.

11) Установи незалежних виборних фабричних інспекторів для догляду за правильними виконуванями законів по охороні праці.

12) Установленя мінімальних бірж праці для посередництва при наймі робітників. Біржами праці повинні управляти представники робітників і підприємців в однаковій скількости та представник муніціпалітету.

13) Як найширшого розвитку професійних робітничих орґанізацій і їх щораз більше активної участи в порядкованю орґанізацією праці в промислових підприємствах.

3. В обсягу муніціпального (комунального) і земського господарства партія буде обстоювати.

1) Як найширший розвиток всяких громадських підприємств і служб, а саме:

а) Муніціпалізацію водопроводів, осьвітленя, телефону, транспорту і т. и.

б) Орґанізацію продовольчої (харчової) справи і достави палива.

в) Орґанізацію безплатної земсько-аґрономічної і лікарської допомоґи та санітарного догляду.

г) Найповнійше задовільнене в помешканях для бідних верств людности.

ґ) Орґанізацію позашкільної осьвіти та естетичного вихованя мас. (Безплатність підручників та приладів навчаня; допомога незаможним харчами і одежею; орґанізація опіки).

д) Фізичне виховане людности та орґанізацію розваги (парки, спорти і т. и.).

2) Як найширше право оподаткованя нерухомого майна та вивласненя його для задоволеня потреб бідности, особливо потреби помешкань.

3) Вивласнене в межах міста приватної землї.

4) Асиґнацію з державних коштів допомоги трудовим господарствам, особливо кооперативам і артїлям (спілкам).

5) Незалежність і самостійність муніціпалітетів в комунальних справах.

6) Скасоване місцевих адміністраційних орґанів та передача відповідних функцій орґанам місцевого самоврядованя. Взагалі в своїй муніціпальній програмі партія опиратиметь ся головним чином на партійну програму і робити-ме всї практичні висновки, що виходять з нього і не суперечать його основній думці і духови.

4. В обсягу сільського господарства, в земельній справі, партія виходить з того становища, що велика поширеність на Україні трудових форм сільського господарства поруч з великим землевласництвом і тїсно звязана з сим експльоатація безземельного селянства і малоземельного селянства поміщиками ставить у неможливі умови правильний розвиток сільського господарства на Україні і тим утворює ґрунт для соціялістичного руху серед трудового селянства.

Вважаючи, що необхідною умовою розвитку сього руху є перехід землї до рук трудового народу, партія вимагає, яко мінімуму, реформ для трудового селянства, негайного переведеня соціялізації землї на таких підставах:

а) Право приватної власности на землю касуеть ся на засїди і земля виключаеть ся з товарообміну.

б) Всї землї на Україні (Український Земельний Фонд) переходять без викупу в користоване всього трудового народу, який порядкує ними через сїльські громади, волосні, повітові, краєві та всеукраїнські земельні комітети, вибрані трудовим народом на основі загального, рівного, прямого і тайного виборчого права.

в) Землею користуеть ся тільки той, хто сам, або в товаристві, обробляє її власною працею на основі урівнуючого принципу. Яко шлях до переведеня сього принципу установлюєть ся норма не меньша споживчої і не більша трудової.

г) Позаяк хáзяйноване гуртом зберігає робучу силу, потребує меньше інвентаря, дає змогу завести найкрасші машини і взагалі підвисшує аґрикультуру —бажано великі зразкові господарства, не руйнуючи їх, передати до рук трудових хліборобських товариств, яко огнищ майбутного соціялістичного хазяйнованя.

ґ) Ріки, ліси, копальні і всї инші природні богатства переходять в користуване всього трудового народу, і в завідуване висших краєвих орґанів самоврядованя і Українського Сойму.

д) Деференціяльна рента шляхом спеціяльного оподаткованя мусить бути повернена на громадські потреби.

е) За всіми, хто потерпить від переведеня земельної реформи, визнасть ся право на тимчасову піддержку з державних коштів.

5. В обсягу фінансової політики партія буде домагати ся:

а) Запровадженя поступового (проґресивного) податку від доходів і спадщини.

б) Цілковитого звільненя від оподаткованя дрібних доходів, низших від певної норми.

в) Скасованя посередних податків, з виїмком спеціяльного оподаткованя предметів розкоши.

г) Скасованя протекційного мита і взагалі всїх податків, що лягають тягаром для працюючої кляси.

(„Боротьба").

В Росії:

(Продовжене зі стор. 1-шої).

давно тому відкинули були установчі збори.

Кожду точку витано оплесками, а зокрема дали ся чути безвпинні оплески, коли проголошено російську републику.

З розмови з делеґатами конґресу можна вносити, що серед них панує загальне переконане, що народи Росії самі розвяжуть проблем будучої російської держави при помочи сїти міських і повітових „савєтів" та при помочи кооперативних орґанізацій; вони зовсїм не будуть тим журити ся, хто в дійсности становить правительство в Петроґраді.

Судячи після слів делеґатів, російський нарід прийме тоді зарядженя і послухає розказів Петроґраду, коли вони будуть відповідати місцевим потребам.

Росія хоче будувати своє правительство від самого споду. Форма устрою російської держави ще неясна. Одно здаєть ся бути певним, що жадна центральна власть не буде всилї диктувати. Вона може лише піддавати великі пляни, але нарід буде сам їх переводити в жите.

Иншими словами, воно видаєть ся дуже правдоподібним, що в Росії буде утворена небавом нова держава з диктатурою, але тими диктаторами буде лише селянство і робітництво.

Большевики розвязали конґрес селянських депутатів.

ЛОНДОН, 26. січня. — Телеґрама бюра Райтера доносить, що **правительство большевиків розвязало конґрес селянських депутатів, який стояв по стороні розвязаних недавно установчих зборів і видав приказ увязнити членів президії сього конґресу.**

Домашна війна в Росії.

True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 28, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Війска большевиків в небезпеці.

ПЕТРОҐРАД, 26. січня. — Кадет Криленко, головний комендант большевицьких війск, заявив на нинїшнім засїданю всеросійського конґресу, що російські війска на полуднево-західнім фронті (на українськім і румунськім) находять ся в розпучливім положеню.

Сї війска, заявив він, **є відтяті від півночи і зовсїм позбавлені поживи.** Дальше заявив він, що нагромаджене війск довкола Києва відбуваєть ся дальше та що получене з Полтавою зістало перерване.

Большевики займили Кременчук.

ПЕТРОҐРАД, 27. січня. — Зі Смольного Інститута доносять нині, що большевицькі війска займили місто Кременчук (в полтавській ґубернії) і Путивль (в курській ґубернії).

Румунські війска окружили Кишинів.

ЛОНДОН, 26. січня. — Телеґрама з Петроґраду до „Ексчендж Телеґраф Ко." доносить, що **румунські війска окружили Кишинів, столицю Бесарабії.**

Телеґрама доносить дальше, що між війсками большевиків а Ромунами ведеть ся завзята битва.

Битва між Румунами і большевиками коло Ґалацу.

ПЕТРОҐРАД, 27. січня. — **До поважної битви між війсками румунськими і большевицькими прийшло недалеко Ґалацу, близко границі,** як се доносять з головної кватири австрійських війск в Брестю Лит.

Російська 9. сибірська дивізія і часть 10. дивізії хотіла перебити ся через Ґалац на російську територію, від якої вже від 20. січня відтяли їх румунські війска.

Фінляндія вислала до большевиків ультимат.

ГЕЛЬЗІНҐФОРС, 26. січня.— Фінський сенат вислав до російського правительства ультимат, жадаючи, щоби Росія перестала доставляти оруже і амуніцію фінським ворохобникам, які при помочи російсхких жовнірів допускають ся кождого дня насильств; **в противнім случаю фінський сенат проголосить війну проти Росії.**

Мирові переговори.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on January 28, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Троцький закидає центральним державам заборчу політику.

ПЕТРОҐРАД, 25. січня. — Правительство большевиків оголосило вчера подрібний звіт зі засїданя делеґацій в Брестю Лит., яке слїдувало після заяви ґен. Ґофмана щодо воєнних цілий центральних держав.

По заяві ґен. Гофмана забрав голос Троцький, кажучи, що „становище Німців і Австрійців є тепер зовсїм ясне". Троцький говорив:

„Німеччина і Австрія хочуть відтяти від давного польського королївства поверх 150.000 квадратових верств Литви, територій, заселених Українцями і Білорусинами, а дальше вони хочуть врізати ся в територію Лотишів і відділити острови, які заселені Естонцями, від континенту, заселеного тимсамим народом. На тих територіях Німеччина і Австрія хочуть задержати своє пановане при помочи військової окупації **не лише по заключеню окремого мира з Росією, але й по заключеню загального мира.** Рівночасно центральні держави відказують ся не лише від всяких пояснень щодо услівій опорожненя сих територій з війска, але взагалі не хочуть взяти на себе зобовязаня їх опорожнити.

„Серед таких обставин жите в тих провінціях находить ся в руках центральних держав. При таких відносинах всякі неозначені ґарантії щодо висказаня своєї волї Поляками, Лотишами і Литовцями мають лише ілюзоричний характер. **В дійсности воно значить, що австрійське і німецьке правительство захоплює у свої власні руки долю тих народів".**

Троцький заявив дальше, що він тішить ся, що центральні держави говорять отверто, стверджуючи, що мирові услівя, предложені ґен. Гофманом, є уложені на зовсїм инших принципах ніж тих, які були приняті дня 25. грудня, та що **тривалий мир є можливий лише на дійсних принципах самовизначеня.**

„Зовсїм певно — заявив Троцький — рішенє щодо мирових цілий можна було осягнути вже давно тому назад, коли би центральні держави не ставили були своїх цілий відмінно від тих, які виявив тепер ґен. Гофман".

Др. Кільман, німецький міністер загранич. справ, відповів Троцькому, що в принципах воєнні цілі, предложені ґен. Гофманом є тісамі, які предложено підчас Різдва. В часї переговорів Німці мали однак на увазї не лише етноґрафічні границі, але також дійсні границі давного російського царства. Кільман заявив, що центральні держави мають намір дати дозвіл на свобідне самовизначенє. Щодо опорожненя територій з війска заявив Кільман, що ся справа мусить бути полагоджена з ново утвореними самоозначеними правительствами.

„Коли ґен. Гофман виразив деякі цілі трохи острійше, — говорив др. Кільман — то причина сього лежить в тім, що жовнір висказуєть ся все в острійших словах ніж диплюмати. Але зі сього ще нє можна зараз вносити, що тут зайшла ріжниця між нами щодо принципів, які становлять цїлість і одну гадку".

Конґрес ухвалив вести дальше переговори.

КОПЕНГАГЕН, 26. січня. — **Всеросійський конґрес салд. і роб. депутатів, якому правительство большевиків предложило до порішеня справу війни або мира, уповажнило Льва Троцького до веденя дальших мирових переговорів в Брестю Литовськім, як се доносить телеґрама з Петроґраду.**

Троцький поверне з початком слідуючого тижня до Брестя Литовського.

United States Government War-Saving Stamps.

(The following is from an official document of the Treasury Department, W. S. 113, entitled: "United States Government Was-Saving Stamps: What They Are and Why You Should Buy Them.")

In offering **"War-Savings Stamps"** to the public the United States Government has made immediately available for every man, woman, and child in the Country a profitable, simple, and secure investment.

WHAT THEY ARE.—**War Savings Stamps** are the answer of a great democracy to the demand for democratic form of government security. They are "little baby bonds." Like Liberty bonds, they have behind them the entire resources of the Government and people of the United States. They have the additional advantage that they steadily increase in value from the date of purchase until the date of maturity, and this increase is guaranteed by the Government. These stamps are issued in two denominations, the 25-cent stamp and the $5 stamp.

For the convenience of investors a **"Thrift Card"** is furnished to all purchasers of 25-cent stamps. This card has spaces for 16 stamps. When all the spaces have been filled the **Thrift Card** may be exchanged for a $5 stamp at post offices, banks, or other authorized agencies by adding 12 cents in cash prior to February 1, 1918, and 1 cent additional each month thereafter.

Those who prefer may buy a $5 stamp outright. These will be on sale from December 3, 1917, until January 31, 1918, for $4.12. They automatically increase in value a cent a month thereafter until January 1, 1923, when the United States will pay $5 at any post office or at the Treasury in Washington for each stamp affixed to a **War-Savings Certificate.**

When you purchase a $5 stamp, you must attach it to an engraved folder known as a **"War-Savings Certificate"** which bears the name of the purchaser and can be cashed only by the person whose name appears upon the certificate, except in case of death or disability. This certificate contains 20 spaces. If these are all filled with **War-Savings Stamps** between December 3, 1917, and January 31, 1918, the cost to the purchaser will be $82.40, and on January 1, 1923, the Government will pay the owner of the certificate $100—a net profit to the holder of $17.60. This is based on an interest rate of 4% compounded quarterly from January 2, 1918. The amount of **War-Savings Stamps** sold to any one person at any one time shall not exceed $100 (maturity value), and no person may hold such stamps or **War-Savings Certificates** to an aggregate amount exceeding $1,000 (maturity value).

If the holder of a **War-Savings Certificate** finds it necessary to realize cash on it before maturity, he may at any time after January 2, 1918, upon giving 10 days' written notice to any money-order post office, receive for each stamp affixed to his certificate the amount paid therefor plus 1 cent for each calendar month after the month of purchase of each stamp. A registered certificate may de redeemed, however, only at the post office where registered.

In other words, the plan is simple, straight-forward, and certain. The

W.S.S.
WAR SAVINGS STAMPS
ISSUED BY THE
UNITED STATES
GOVERNMENT

holder of the certificates can not lose and is certain to gain. He is buying the safest security in the world in the most convenient form in which the security of a great Government has ever been offered to its people.

Why You Should Buy Them.—The main reason for the purchase of **War-Savings Stamps** is because your Country is at war. Your Country needs every penny which every man, woman, and child can save and lend, in order to feed, clothe, arm, and equip the soldiers and sailors of America and to win this righteous war in defense of American honor and the cause of democracy throughout the world.

If we are to win the war, we must win it as a united people. The savings of every man, woman, and child are necessary if we are to hasten the victorious ending of the war. **War savers are Life Savers.**

A single strand in the cables which uphold the great Brooklyn Suspension Birdge is not very strong, but thousands of these strands bound together uphold one of the great thoroughfares of the world.

When our fathers and sons and brothers were called by our Country to take up arms in her defense, you did not hear an individual soldier refuse to serve because his service alone would not win the war. Each man was ready to do his part. The great army thus formed is going forward to face the fire of battle and to risk everything for the safety and security of our homes and our families, and for the very existence of our Country.

These are the men for whom you are asked to save and lend your dollars.

A Country worth **fighting** for is a Country worth **saving** for.

To save money is to save life.

Buy Was-Saving Stamps at post offices, banks, trust companies, or other authorized agencies, and strike a blow for our Country.

The War-Savings Plan.

Q. What is the War-Savings Plan?
A. It is a plan by which you can lend small savings to your Government at 4 per cent interest, compounded quarterly.
Q. How may this be done?
A. By purchasing War-Savings Stamps and Thrift Stamps.
Q. What is a War-Savings Stamp?
A. It is a stamp for which the Government will pay you $5 on January 1, 1923.
Q. What does it cost?
A. Between $4.12 and $4.23 during 1918, depending upon the month in which purchased.
Q. What is a Thrift Stamp?
A. It is a stamp costing 25 cents, to be applied in payment for a War-Savings Stamp. It does not earn interest. The purpose of its issue it to enable people to accumulate in small sums the amount necessary to pay for a War-Savings Stamp.
Q. Where can I buy them?
A. At post offices, banks and authorized agencies.
Q. Why should I buy them?
A. Every dollar loaned to the Government helps to save the lives of our men at the front and to win the war.

War-Savings Stamps and Certificates.

Q. I want to begin to save on the War-Savings Plan. What is the first thing to do?
A. Take $4.12 to the post office or a bank or any other agent, buy a War-Savings Stamp, and ask for a War-Savings Certificate.
Q. What is a War-Savings Certificate?
A. It is a pocket-sized folder containing 20 spaces upon which to affix War-Savings Stamps.

The price of War-Savings Stamps.

Q. Does the price of a War-Savings Stamp always remain the same?
A. No. The price for each month appears on the face of each stamp. Never pay either more or less than the amount shown for the month in which you make the purchase. The price is $4.12 in December, 1917, and January, 1918, and increases 1 cent each month after January, 1918, until in December, 1918, when the price is $4.23.
Q. Why is the price higher each month?
A. Because the stamps are earning interest.

Thrift Stamps and Thrift Cards.

Q. If I do not have enough money saved up to buy a War-Savings Stamp and can only save in small amounts, what should I do?
A. Buy a 25-cent Thrift Stamp at a post office, bank, or other authorized agency and ask for a Thrift Card, to which you can attach your Thrift Stamp.
Q. Is there any charge for a Thrift Card?
A. No. It is given you to hold Thrift Stamps and contains a place for your name and address.
Q. How many Thrift Stamps will this card hold?
A. Sixteen stamps, which represent a value of $4.

Exchanging Thrift Cards for War-Savings Stamps.

Q. When I have filled the Thrift Card, what do I do?
A. Take it to a post office, bank, or other authorized agency, surrender the card and pay in cash the few cents difference between the $4 worth of Thrift Stamps and the price of a War-Savings Stamp for the month in which the exchange is made.
Q. What do I do next?
A. You take the War-Savings Stamp given you in exchange for your Thrift Card, ask for a War-Savings Certificate, if you haven't one already, and attach the stamp to the certificate.
Q. Should I continue to buy Thrift Stamps?
A. Yes. Ask for a new Thrift Card and begin again.
Q. Do Thrift Stamps bear interest?
A. No.
Q. Then why are they issued?
A. To make it convenient for you to save in small amounts so that you can purchase a War-Savings Stamp, which does bear interest.
Q. May I exchange Thrift Stamps for War-Savings Stamps at any time?
A. No; only on or before December 31, 1918.

Lending Your Money to the Government.

Q. When I lend my money to the Government, would it be safer to buy a government bond rather than these War-Savings Stamps?
A. When a War-Savings Stamp is attached to a War-Savings Certificate it becomes a government obligation with the same security as the Liberty bonds, now held by more than 10,000,000 Americans.
Q. Is the 4 per cent interest, compounded quarterly, on War-Savings Certificates paid in the same way as the interest on Libery bonds?
A. No. The Liberty bond interest is paid every six months, but the interest on the War-Savings Certificate accumulates and is paid to you in one sum, on January 1, 1923.
Q. Shall I sell Liberty bonds to buy War-Savings Stamps?
A. No. The security behind Liberty bonds and War-Savings Certificates is

W.S.S.
WAR SAVINGS STAMPS
ISSUED BY THE
UNITED STATES
GOVERNMENT

the same. Keep your Liberty bonds, but buy War-Savings Stamps also.
Q. Should I take money out of the savings bank to buy War-Savings Stamps?
A. No. You should save as much as you can every day and buy Thrift Stamps and War-Savings Stamps with these savings.

Transfer.

Q. Can I sell or transfer my War-Savings Certificate to anyone?
A. No. The certificate is not transferable and is of value to the owner only, except in case of death or disability.
Q. Should I sell my Thrift Card to anyone?
A. No. Your Thrift Card has your name on it and should be filled with sixteen 25-cent Thrift Stamps and exchanged at a post office, bank, or other authorized agency for War-Savings Stamp.

Registration.

Q. Should I register a War-Savings Certificate?
A. Yes, if you wish to secure payment in case the certificate is lost.
Q. Am I required to register it?
A. No.
Q. Where can I register it?
A. At any post office of the first, second, or third class, subject to such regulations as the Postmaster General may prescribe.
Q. Is there any charge for registration?
A. No.

Payment at Maturity.

Q. Where does the United States Government pay the $5 on January 1, 1923, for each War-Savings Stamp attached to a War-Savings Certificate?
A. At either the Treasury Department in Washington, or at any money-order post office after ten (10) days notice.
Q. Where is payment made if the certificate is registered?
A. At the post office where the certificate is registered.

Payment Before Maturity.

Q. If it is necessary before January 1, 1923, to have money for my War-Savings Certificate, how can I get it?
A. If it is not registered, take it to any money-order post office and it will be redeemed, after ten days' written demand, as prescribed by the rules of the Post Office Department. If registered, take it to the post office where registered.
Q. Can I surrender my Thrift Card for Cash?
A. No.
Q. If I must have money on my Thrift Card and Thrift Stamps, how can I obtain it?
A. By filling the Thrift Card and exchanging it for a War-Savings Stamp, which has a redeemable value
Q. Is the post office the only place where I can surrender my War-Savings Certificate before its maturity and get my money back?
A. Yes.
Q. How much notice must I give the post office?
A. Ten day's notice.
Q. If I should find it necessary to surrender my War-Savings Certificate for cash, what rate of interest would I receive in my investment?
A. A little less than 3 per cent.
Q. If I have registered a War-Savings Certificate in one city and I move to another, do I have to go back to the city where registered to get my money?
A. No. You may, by applying to the postmaster where your certificate was registered, have your registration card transferred to any post office you may designate.
Q. Can I write my name on a stamp to indentify it?
A. Yes.

ДОПИСИ.

З JERSEY CITY, N. J.

Основане орхестри при Українськім Хорі в Джерзи Сіти.

Слїдячи рух коло громадської працї в джерзисітській українській громадї, можна завважати, що на позір нема того народного руху, тої працї, в якій би громадяни брали чинну участь. В дійсности однак воно так не є. Все час від часу дає ть ся чути клич до якоїсь працї, до якогось дїла, щоби не остати позаду других громад але щоби показати, що наша громада також хоче працювати в хосен нашого народу. Правда, народний рух в нашій громадї такий повільний, як може в жадній другій громадї. Ту повільність, ту оспалість треба приписати таки байдужности наших громадян, які лише тодї стають до якоїсь працї, коли мала група відважнійших одиниць їх до сего примушує. Товариств в Джерзи Сіти є около двайцять, а з тих лише два або три проявляють деяку живійшу діяльність.

Одним з таких живійших товариств є Український Хор, під управою місцевого дякоучителя, п. Михайла Климка. Товариство се поставило собі за *головну цїль плекати* українську штуку, музику і спів, і на тім поли поступає постійно вперед. На доказ сего служить ряд відограних представлень, а вкінци найважнійша річ, то основане власної орхестри, при співучасти котрої можна буде в будучности о много більше причинити ся до здвигненя української штуки на поли музичнім. До основаня орхестри причинив ся чи не найбільше місцевий парох о. Ол. Улицький, уділяючи позички гроша на закупно музичних інструментів і других потрібних річий. Провід орхестри віддано в руки нашого славнозвісного музика п. Павла Келичави, який не жалує трудів, щоби в своїм вільнім від занятя часї працювати також в хосен нашої громади.

Нехай же буде дяка тим, які охочі працювати, щоби своєю працею причинити ся до звеличеня імени свого народу.

Вже не одну орхестру заложено в нашій громадї, та — на жаль — жадна з них не удержала ся, через те, що члени її не працювали згідно. Однак члени новооснованої орхестри взяли ся до працї під кличем: „В єдности сила" і є надія, що праця їх увінчає ть ся гарним успіхом, чого всї ми бажаємо.

Проби відбувають ся в понедїлок кождого тижня в церковній гали при Сусекс і Грін улици, де кождий інтересуючий ся може засягнути в тій справі близших відомостий.

Л. Ст—кий.

З PHILADELPHIA, PA.

Пята народна твердиня в Філядельфії, Па.

Хто читав „Америку" з дня 21. вересня 1916 року, то зауважав, що на Савт Філядельфії завязав ся комітет в цїли закупна дому на школу рідної української мови та релігії, позаяк школа при Сиротинци є задалеко від Савту і малі діти не можуть там учащати, а через се винародовлюють ся.

Згаданий комітет старав ся ще в роцї 1916 довести почате діло до кінця, однак знайшлись одиниці, котрі, бажаючи гоноpів без працї і страти, а може і для особистих цїлий, паралїжували сю роботу через завязуванє других комітетів і таке инше. Та оказало ся, що щира робота і праця сьвідомих перемогла, бо старий комітет, зреорґанізувавши ся наново, скликав кілька засїдань і без крику і гуку отворено школу рідної української мови і релігії, на разї у винайменім домі під числом 224 Пайн ул. Щоби не оплачувати рентів і мати лучшу вигоду для дїтий, дня 16 січня б. р. закуплено два доми, число 610 і 612 Савт Американ ул., на Савт Філядельфії, напроти „Публик Скул", за 8.000 долярів. Однак громада потребує дати тільки 7.800 долярів, длятого, що п. Теодор Грицей, яко предсїдатель комітету, своє комісове в сумі 200 долярів жертвує на школу.

Оба доми є муровані, мають по три поверхи, з великим подвірєм, де дїти будуть могли по науцї бавити ся.

Тим способом підписаний комітет докінчив розпочате ще у вересни 1916 року дїло і здає ть ся, що вже тепер буде усунена ненависть деяких одиниць, а противно: кождий громадянин з Савт Філядельфії, а по можности і з инших дїльниць, стане по сторонї так патріотичного дїла і не допустить, аби маленькі дїти мали винародовитись, тільки щоби пізнали мову своєї матери України і в будучности стали в ряди народних щирих робітників та працювали для добра України, а на славу свого народу, після слів нашого Генія: „І чужого научайтесь, й свого не цурайтесь".

Крім оголошених в „Америцї" з дня 21. вересня 1916 р. жертв зложили дальші жертви слїдуючі добродії: Дмитро Кость $20; Пилип Лупацій і Антін Лебіщак по $10; Юрій Крет, Василь Шетелинець, Стефан Слободзян, Олекса Кость, Стефан Задорожний, Іван Сорока (син Михайла), Михайло Сампара і Олекса Буричка по $5. На Хрестинах у Івана Жмутина зібрав п. Іван Сорока (син Максима) $9.40, а на хрестинах у Теодора Вітова Іван Сорока (син Михайла) і Олекса Буричка зібрали $4.75. Олекса Буричка зібрав дрібними жертвами $3.05. З коляди прийшло $41. Позички зложили слїдуючі добродії: Іван Сорока (син Максима) $600; Братство св. Георгія $300; Братство св. Василія і Товариство „Любов" по $200; Іван Сорока (син Михайла) $50.

Підписаний комітет просить усїх Громадян з Савт Філядельфії о ласкаві жертви, або позички, позаяк гроша ще богато бракує.

Наконець кілька слів до родичів зі Савту. Початок вже зроблений, але успіх і щасливий конець розпочатого дїла лежить в руках Ваших. Чи потреба Вам, Родичі, доказувати вагу і значінє рідної школи? Чи треба переконувати Вас, що така робота, як купно домів, в котеро виплатить ся? Нема мабуть ані одного між Вами, котрий би хотів бачити свої дїти не своїми, себто для української нації пропащими. Тож не бути нам байдужними, не покивувати головами, заложивши руки, але тут треба сягнути в кишеню і грошевими жертвами поперти розпочате дїло, аби відтак Ваші дїти не нарікали на Вашу байдужність, як декотрі з нас тепер нарікають на байдужність наших родичів.

ЗА УРЯД ГРОМАДИ НА САВТ ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА.:

Теод. Грицей, предс.; **Ів. Жмутин,** секр. фін.; **Олекса Буричка,** секр. рек.; **Іван Сорока** (син Максима), кас.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

КІЛЬКО ТО ГРОШИЙ і працї і журби понесли ті, що закладали „Свободу". Вони зовсім не числили на зиск, лише роздумували, як би то просьвітити нарід. А теперішні видавці „Свободи" тако жтим журять ся. Тому всї сьвідомі Українцї повинні бути помічні в тім дїлї і зеднувати передплатників.

ПРО „СТАРІ“ ЧАСИ НА УКРАЇНІ.

Ілюстрована історія України НЕ Грушевського і НЕ Аркаса.

ЦЬВІТЕНЬ 1917 РОКУ.

КАРУМ. („Рев. демократ“). — Стремленіе Украинскаго народа къ автономіи — ото ножъ въ спину русской революціи... (Зникає в петрі партії народньої шкоди). („Роб. Газ.“).

МАЙ 1917 РОКУ.

ВИННИЧЕНКО (у Чхеідзе). — Товаришу, се-ж глум!
ЧХЕІДЗЕ. — Успокойся, душа моя. Вотъ, покури, если автономіи хочешь.

В ЦЕНТРАЛЬНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ РАДІ.

ГРУШЕВСЬКИЙ. — Рух наш іде з глибин народних.
КЕРЕНСЬКИЙ. — Ошибаетесь, ошибаетесь, ошибаетесь.

ВИННИЧЕНКО, Х. БАРАНОВСЬКИЙ І РАФЕС У ПРИЙОМНІЙ КЕРЕНСЬКОГО (1. СЕРПНЯ 1917 РОКУ).

КЕРЕНСЬКИЙ, заглядаючи крізь шкалубину. — Вот упрямые хохлы. Цѣлыхъ двѣ недѣли тутъ маются, а не уходятъ. И какъ бы мнѣ отъ нихъ отдѣлаться?

16—21 МАЯ 1917 РОКУ.

ВИННИЧЕНКО, стомлений чеканєм авдієнції в прийомній міністра-соціяліста. — Міністри революції мучать однаково, як і міністри самодержавя. Але перетерпів вчорашних, перетерплю й сьогоднішних. Не подам ся і переможу. (Сидить з рішучостию).

Парадна зустріч у Києві Винниченка, що привіз відповідь „Временнаго Правительства“ на жадання Української Центральної Ради.

В ЦЕНТРАЛЬНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ РАДІ.
(Після першого універзалу).

КЕРЕНСЬКИЙ вішає угоду 3. липня 1917 року.
Х. БАРАНОВСЬКИЙ. — Пильнуйте, щоб Москаль не відбив вікна.

КОРНІЛОВЩИНА (27. СЕРПНЯ 1917 РОКУ).

„Український ніж“... в спину російської реакції.

ЗАМІТКА ВІД РЕДАКЦІЇ.

Сі ілюстрації, які отсе подаємо за київською гумористичною газетою „Ґедзом“ (з жовтня, 1917), представляють в жартовливий спосіб недавнє минуле на Україні, а саме **час по революції аж до бунту Корнілова.** Газета „Ґедз“ називає сей період „старими часами“ на Україні, хотячи вказати, що були там ще рештки давного московського панованя на Україні.

Перша ілюстрація показує, як то Москаль, Карум, небаром по вибуху революції, на 1-шім українськім конґресі в Києві проголошує, що „стремлїнє українського народу до автономії — то „ніж“ в спину російської революції“.

Дальше зачинають ся вже **переговори Української Центральної Ради з провізоричним правильством Керенського.**

Приїздить президент українського правительства Володимир Винниченко до сухорлявого кавказького соціяліста Чхеідзе і „його екселенція“ міністер Чхеідзе приняв його на авдієнції та просить покурити з кавказької „люльки“.

Потім Винниченко пійшов до другої екселенції, до „самого“ Керенського. А що тяжко було до нього добитись, а ще тяжше діждатись „авдієнції“, він, яко впертий Українець, постелив собі під дверми „екселенції“ постіль, щоби і підночувати, як випаде. Бачивши се, Керенський таки приняв на авдієнції „хитрого Малороса“ і передав через нього відповідь на домаганє У. Ц. Ради в справі автономії України, яку Винниченко повіз до Києва.

Там вже ждало на нього козацтво, а Грушевський з отвертими руками хотів приняти сю відповідь, але глянь — а то якась страшна московська потвора.

Відтак (образок пятий) Керенський приїхав до Києва, до У. Ц. Ради. Він скрив автономію України в домовину і хотів її пригвоздити, але нарід вибігає з прапорами і не дасть ся. Вказує йому на се Грушевський словами: „Рух наш іде з глибин народних!“ — значить, що У. Ц. Рада не є самозванча, як її прозвали Москалї, але народна.

Опісля Керенський вже остаточно згодив ся підписати угоду з У. Ц. Радою. В часі як він підписує, стоять біля нього: Грушевський, голова У. Ц. Ради, і міністри: Винниченко, Барановський і одна женщина, з імени не звісна.

Дня 14 (1. ст. ст.) серпня приїхали українські міністри: Винниченко, Барановський і Рафес (Жид) до Петрограду, до Керенського, щоби російське правительство підписало тимчасову конституцію автономії України. Керенський рад би їх позбутись і не приймає на авдієнції, аби вони, не діждавшись принятя, з нічим відїхали. Одначе, як звісно, українські міністри не уступили, і дня 17-го серпня він мусів підписати сю тимчасову конституцію автономії України, яка була основою теперішної свободи України.

Останний образок представляє, як український козак завдає ніж в спину бунту Корнілова проти революції.

Се вказує, що українська автономія не є ножем в спину революції, але є охороною революції, революції цілої демократії давної Росії.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

КУРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Петра і Павла, від. 81, подає до відома, що на річнім мітінґу дня 24. грудня м. р. вибрано отсей новий уряд: В. Чачка, предс.; Н. Войтович, кас.; Т. Валеґа, секр.; І. Ладна, Н. Букат і В. Крушельницький, контрольори; Ф. Дlittleпута, А. Бітвар і І. Букат, доглядачі хорих; Я. Семенюк, дверник. — Т. Валеґа, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. „Українська Січ“, від. 170, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінґу вибрано отсей уряд: С. Милянович, предс.; Н. Онуфрів, заст. предс.; Е. Сойка, фін. секр.; А. Тимчишин, рек. секр.; С. Мушинський, кас.; В. Навукевич, заст. кас.; Т. Безушко, А. Круглак, І. Муравський і А. Матисекевич, контрольори; Г. Готра і С. Олексин, хоружі; В. Насїчняк, дверник. — А. Тимчишин, рек. секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Подасть ся до відома, що на річнім мітінґу тов. „Зап. Січ“, від. 155, гістав вибраний отсей уряд: Ю. Левків, предс.; І. Балух, заст. предс.; Г. Нагребиий, кас.; Т. Пашуля, заст. кас.; Н. Щуцький, секр.; Г. Маслїй, заст. секр.; М. Чумер, П. Ваверчак і В. Дригинич, контрольори; І. Попаца, І. Гадик, В. Дзюбатий і В. Кардаш, хоружі; Н. Козак і К. Будилк, дверники; М. Чумер, опікун дітий. Мітінґи будуть відбувати ся кождої другої неділї по першім, о годині 2.30 пополудни, в гали п. Івана Ваверчака при 782 Стейт стр.—Н. Щуцький, секр.

ЮТІКА, Н. Й. Бр. св. Петра і Павла, від. 58, повідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітінґу дня 13. січня б. р. вибрано отсей новий уряд: В. Лисогір, пр.; І. Грибпняк, заст. предс.; Н. Михалик, секр.; Д. Матвіїв, заст. секр.; Н. Дуда, кас.; М. Кочинаш, заст. кас.; В. Гречин і В. Островський, контрольори; М. Андрушкевич і М. Сиґур, опікуни хорих.— В. Лисогір.

ВЕСТ ГАММОНД, ІНД. Тов. ім. Івана Франка, від. 80, повідомляє всіх членів, що на річнім мітінґу вибрано отсих нових урядників: Т. Дутчак, предс.; І. Лайтар, секр. рек.; О. Гада, кас.; Н. Легкий, секр. фін.; А. Кобіта, заст. предс.; Р. Дякун, заст. секр.; К. Мартинюк, заст. кас.; В. Єдинак, хорунжий; С. Ґаздевич і Г. Луців, доглядачі хорих; М. Маркевич, маршалок; Н. Капроцький, дверник. І. Лайтар, секр.

В кождій українській хаті повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Американський капіталїст заповідає всесьвітну побіду робітництва.

Чарлс Шваб, мілїонер і президент сталевої корпорації „Бетлегем", будучи в Ню Йорку на однім товариськім обіді, заявив, що надходить вже час, коли робуча кляса візьме у свою контролю долю цілого сьвіта. В дуже близькім часї ми мусимо звернути ся до робітництва з просьбою о полагодженє теперішних економічних відносин. „Ми — говорив Шваб — є на порозі нової суспільної ери, яка многим з нас завдасть немало клопотів. Ся нова суспільна ера наступить скорше, ніж ми її сподїваємо ся. Се буде суспільний переворот в цілім сьвіті. Сю силу, яка має спричинити сьвітовий переворот, деякі називають соціялізмом, а деякі максималізмом; я зі своєї сторони опрокину се і скажу, що ані соціялізм, ані максималізм, лише чорні робучі руки, т. є. ті, які працюють, а не мають забезпеченої старости, зроблять сей переворот. І сей переворот наступить не лише в Росії, Німеччині і Злучених Державах, але в цілім сьвіті. Ми бачимо, що ся переміна мусить наступити, а значить се, ми не повинні супротивляти ся їй, але повинні приготовляти круги до її стрічі. Сей перехід від старого до нового буде так знаменитий, що ми навіть не зауважимо сеї зміни. З приходом нової ери наступить зміна значіня клясових титулів. Аристократизм не щезне нікоhelp. Натомісць щезне значіне теперішного аристократизму. В новій ері аристократом не буде називати ся чоловік богатий; ні — аристократом буде звати ся чоловік науки, чоловік знаня, чоловік, який зробить щось корисного для вітчини і людства. Я не буду жалувати, коли буду мусів віддати свої маєтки; бо богатий чоловік все більше хоче богатити. Отже — кінчить мілїонер Шваб — я ще раз кажу, що велична зміна наступає; бо всьо наступить, коли ми (люди) того бажаємо і в тім напрямі працюємо".

Хлїб подорожіє.

Президент екзекутивного комітету товариства пекарів-властителів у Шікаго, Ілл., заявив передвчера, що з приводу нових правительствених зарядженнь ціна хлїба значно підскочить.

Ґазети дорожіють.

Що дорожня паперу і инших друкарських приборів дала ся добре в знаки не лише українським, німецьким, польським і т. п., але й англійським часописям, видно хоч би з того, що всї анґлійські часописи в Ню Йорку, які все коштували один цент, коштують тепер вже по два центи. Видавці жалують ся, що за стару ціну їм ніяк видавати часописи, бо прихід не вистарчає навіть на розходи.

Страйк розносчиків ґазет в Ню Йорку.

Рівночасно, як всі нюйорські пресові компанії піднесли ціну ґазет з одного на два центи, всї розносчики ґазет вийшли на страйк. Вони поставили домаганє, щоби компанії дали їм більший опуст. Доси розносчик мав один цент за продане трох ґазет; значить, він мусїв добре накричати ся, заки міг продати три ґазети. Тепер розносчики жадають 25% опусту, то значить — жадають одного цента за дві ґазети.

Виступають з Федерації, бо невдоволені з її роботи.

В „Робітнику" (ч. 17, з 23. січня 1918 р.) читаємо отсю заяву рочестерського товариства „Вільна Україна": „Ми, члени товариства „Вільної України", від 121 „Українського Робітничого Союза" і відділу „Федерації Українців у Злучених Державах", зібрані на річних зборах дня 11. січня, взяли під розвагу „Федерацію Українців" і її діяльність, одноголосно ухвалили виступити з її рядів і не мати з нею більше нічого спільного. — За уряд товариства „Вільна Україна": А. Петрів, предсідатель; В. Зубик, писар; І. Притула, скарбник".

Жінка видала засуд свому чоловікови.

Альонцо Польгемус в Повкіпсі, Н. Й., пійшов на чотири роки до арешту за се, що з ножем напав на свою жінку. Місцевий судія на розправі просив його жінку, щоби вона сама видала засуд свому чоловікови. Жінка згодила ся і засала чоловіка на чотири роки до арешту; судія потвердив вирок.

Як Поляки фабрикують політичні новинки.

В „Свободі" (ч. 1, з 1. січня 1918 року) подали ми були отсю новинку: „Український Народний Комітет у Львові — як доносить роменська „Наша Спілка" з 29. вересня 1917 р. — постановив формально запротестувати проти розміщеня польських леґіонів у Перемишли. Сей протест спричинив се, що австрійські військові власти вчулили польських леґіонерів до звичайної австрійської армії. Їх роздїлено по ріжних армій і тим способом усунено з Перемишля".

Але такий тон новинки не сподобав ся редакторови клівлендського польського „Народовца" і він в ч. 4-тім сеї ґазетки (з 24. січня 1918 р.) подає отсю новинку: „Український Народний Комітет у Львові вислав до правительства у Відни протест проти розміщеня польських леґіонів у Перемишли, жадаючи вилученя жовнірів з леґіонів до звичайної австро-угорської армії".

Боявся шановний пан редактор сказати, що Українці жадали лише усуненя леґіонів з Перемишля, а правительство, не знаючи, що з ними зробити, вілучило їх до звичайної державної армії.

Перше політичне товариство студентів-Неґрів.

Шікаґовскі міські власти видали дозвіл на зорганізоване товариства „Фі Альфа Псі", членами і основателями котрого є Неґри-студенти місцевого університету. Се перше політичне товариство Неґрів у Шікаґо, Ілл.

Купуйте военно-щадничі марки правительства Злучених Держав!

В нинішнім числї „Свободи" є поміщена в англійській мові статя про военно-щадничі марки правительства Злучених Держав. Про ті марки у нас вже писало ся і наші люди розуміють, в якій цілі американське правительство їх видало. Колиб хто з наших читачів не розумів деяких подробиць про ті военно-щадничі марки, нехай прочитає собі дотичну статю п. з. „Юнайтед Стейтс Говермент Вор-Сейвінґ Стемпс", а там знайде усе те, що в тій справі потрібно знати.

Справлене похибки.

В останнім числї „Свободи" на стороні 2, шпальта 1, стрічка 42, пропущено слова „в трох частях сьвіта, а на двох півкулях", через що вийшла похибка, яку отсим справляємо.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Заграничні дипльомати на авдієнції в українського міністра заграничних справ.

З кінцем грудня 1917 року відбули ся офіціяльні авдієнції між українським міністром заграничних справ, Шульгином, і дипльоматами заграничних держав, які перебувають у Києві. Одним з перших відвідав міністра Шульгина англійський консуль в києві, п. Доґлес, якого відтак відвідав міністер Шульгин. Шульгин відвідав також французького консуля, обговорюючи спільно події в Росії і на Україні. Міністер Шульгин приняв на авдієнції також консулів данського і перського, начальника румунського кінного відділу і представника київської французької кольонії, п. Мулена.

Комісарі Ґенерального Секретаріяту Української Народної Республики.

Ґенеральний Секретаріят України видав наказ всім губерніяльним комісарам України, що від 20. падолиста 1917 року (від проголошеня третього універзалу) вони мають іменувати ся не комісарами тимчасового правительства, але комісарами Ґенерального Секретаріяту Української Народної Республики.

Арешти і засуди на Україні переводять ся „в імени Української Народної Републики".

Харбінський „Засів" (з 23. грудня 1917) доносить за „Новою Радою", що український міністер справедливости на засіданю Малої Ради вніс отсей проект: „Суд на Україні творить ся іменем Української Народної Републики". По дебаті проект принято у формі пропонованій міністерством: „Іменем Української Народної Републики".

Катеринославські робітники проти большевиків.

З ряду 31-ші загальні збори служащих міста Катеринослава спільно з окружним комітетом та делеґатами технічного зїзду для обговореня становища Української Центральної Ради супроти сучасної політичної хвилї висловили ся так: „Визнаючи Українську Центральну Раду та її Секретаріят за найвисші краєві органи у-сеї України, ми, почтово-телеграфні служащі міста Катеринослава, окружний комітет і делеґати технічного зїзду, обговоривши виступ большевиків, визнаємо необхідним цілком підкоряти ся наказам У. Центральної Ради в усіх відносинах".

Розгром дідичівських маєтків у Лашках на Волині.

Волинський губернський комісар передав Ґенеральному Секретаріятови докладну заяву поміщика (дідича) села Лашок, старокостинтинівського повіту на волині, І. Ґлембоцкого, про розгром його палати. Подаємо тут деякі виїмки із сеї заяви за харбінським „Засівом".

Вечером 19. жовтня (1. падолиста н. ст.) 1917 р. до маєтку вдерла ся частина кінних жовнірів, які стояли недалеко для охорони місцевого населення і майна. Розпочавши стріляннину і кинувши кілька бомб, розбили шпихлір і почали забирати пашню на підводи. До жовнірів пристали селяни і чисто знищили палату. Викликані козаки не спротивляли ся жовнірам і селянам. На другий день місцеві селяни, а між ними і жовнірі, які повернули з фронту, знова почали громити палату. Розгром тривав три дні, після чого всї 36 кімнат палати зрабовано, зруйновано і знищено. Всі меблї та инші річи і музей, де було чимало коштовних старинних річий та посуди історичного значіня, розгромлено, велику коштовну бібліотеку спалено, замуровані пивниці зі старими винами розбито, а вино випито і порозливано. Шкоди зроблено на кількасот тисяч карбованців. — Селяни зараз подїлили між себе землю дідича, а також рішили забрати всю худобу і вирубати ліс.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Замордоване Духоніна.

Про замордоване большевиками Духоніна, бувшого головного команданта російських армій, пише петроградський кореспондент париського „Матіна", який був очевидним свідком сеї страшної траґедії. Він каже, що большевицький командант, Криленко, старав ся охоронити Духоніна, що однак йому не удало ся, бо товпа моряків кинула його до землї і відразу двайцять баґнетів встромлено в тіло Духоніна. Убивство наступило в Могилеві, де большевики здобули у свої руки головну кватиру Духоніна. Духонін відїзджав поїздом, коли нараз товпа обступила його і почала кричати: „Кинь нам свою відзнаку (відзнаку головного команданта), бо инакше тебе убємо" і сейчас вимірили до нього кріси. Криленко просив Духоніна, щоби сповнив волю товпи, але Духонін відмовив ся, кажучи: „Вони можуть іти до чорта; позволь їм мене убити!" Зараз через вікно впало кілька стрілів, а ґенерал Одинцев вдер ся до поїзду і відібрав від Духоніна відзнаку, кинувши її товпі, яка подерла її на кусники. Думало ся, що ґенерал Духонін вже безпечний; Та нараз кількох моряків вдерло ся до поїзду Духоніна і викинули його на двір. Тоді товпа заревіла: „Убийте його! Керенського і Корнілова вже нема, а такі, як Духонін, мусять бути убиті!" Тоді один сильний моряк з кружляка „Аврора" кинув Духоніна на землю. Духонін зірвав ся на ноги і хотів промовити до товпи, але в тій хвили двайцять баґнетів прошило тіло Духоніна; бризнула кров; Духонін упав на землю і почав конати. Тоді товпа почала його копати і плювати на нього. Відтак з Духоніна здерли одіж із сорочкою, затягнули його на зелїзничі шини і почали кидати кусами зі снігу. — „Я не міг довше дивити ся на се — каже кореспондент „Матіна" — і вернув до автомобіля, де сидів уже Криленко. Він заслонив свої очи руками, а коли я його побачив, він був блїдий наче труп". „Дивись на них, — сказав Криленко — їх нїщо не вдержить. І мій і всіх нас прийде конець. буде такий самий"...

Рабунки у Петроградї.

Остатні вісти доносять про страшні рабунки на улицях Петрограду. Жовнірі, яких стягнено з фронту, щоби стерегли порядку в Петроградї, самі нападають на людий і поповнюють рабунки. Вони їздять автомобілями і по улицях ловлять людий, затягають до автомобіля, там їх обдирають з убраня і випускають на улицю.

Найбільший вулькан в сьвітї починає вибухати.

Кільоея, найбільший вулькан в сьвітї, починає рушати ся, викидаючи із себе ляву, яка вже є 18 стіп понад кратером. — Кільоея находить ся на Гавайських островах на Тихім океанї. Кратер (отвір) сього вулькану виносить девять миль в обводї. В нім є червона горяча лява, яка в звичайнім часї находить ся 1.000 стіп понизше поверхнї кратеру.

Военна статистика воюючих держав.

Американський публіцист, др. Френк Крейн, подав у нюйорськім „Ґльобі" слїдуючу статистику про воюючі держави: У війнї беруть участь отсі держави — по одній стороні: Велика Британія, Франція, Італія, Японія, Хіни, Сіям, Портуґалія, Злучені Держави, Росія і кілька меньших держав; по другій стороні: Німеччина, Австрія, Болгарія і Туреччина. — Держави аліянтів мають 19,-526.000 квадратових миль, а центральні держави мають 1,222.000 квадратових миль землї. — Аліянти мають 473,-250.000 душ населеня, а союзники мають 147.000.000 душ населеня. — Аліянти мають 21,-000.000 жовнірів, а союзники мають 11.000.000 жовнірів. — Аліянти мають 553.000.000.000 долярів маєтку, а союзники мають 134.000.000.000 долярів маєтку. — Аліянти мають 83.960,-000.000 долярів военного довгу, а союзники мають 38.500,-000.000 долярів военного довгу. — Аліянти мають 82.100,-000.000 долярів приходу, а союзники мають 16.600.000.000 долярів приходу. — Аліянти стратили 8,992.956 жовнірів, а союзники стратили 6,301.773 жовнірів.

ВСЯЧИНА.

Відки походять деякі американські товари.

Шкотська горівка походить з Пенсильвенії; — турецькі циґаретки походять з Вірджинії; — французьку порцеляну виробляють в Огайо; — перські дивани виробляють в Массачусетс; — російський кавйор спроваджують з Мішіґен; — анґлійські оселедці спроваджують з Ореґон; — норвескі сардинки походять з Мейн; — гавайський тютюн походить з Кентоки; — швайцарський сир походить з Вісконзін; — ірляндське полотно виробляють в Ню Йорку; — кубанські таньші циґара виробляють часто з вісконзінської капусти.

Перша кольонія в Міннесоті.

Першою кольонією в стейті Міннесота (Злучені Держави) була місцевість Ред Рівер, основана в 1812 році.

Кілько є всіх вульканів.

На цілій земській кулї є 672 вулькани; з того 402 — вигаслих, а 270 активних.

Перші копальні угля.

Перші копальні угля походять з 1234 року і находять ся недалеко Нюкесл в Анґлії.

Міста в Ґренляндії.

Найбільші міста в Ґренляндії (остров на північний схід від Канади) мають найбільше 800 мешканців.

Як відучити ся від куреня.

Деякі европейські лікарі кажуть, що заохота до куреня є наслїдком уживаня алькоголю. Вони самі переконали ся, що коли випили склянку пива, так зараз на сейчас хотіло ся їм курити. Уживаючи напитків, вони хотіли заперестати курити; та се їм ніяк не вдавало ся. Аж по якімось часї, коли заперестали уживати алькоголь, змогли ся відучити від куреня. Тому вони тепер кождому дають таку пораду: Хочеш перестати курити, то перестань пити!

Імена хінських дівчат.

Хінська дівчина не має одного сталого імени, котре носила би до кінця свого житя. Противно — у Хінців імя дівчини змінює ся рівночасно із ростом дівчини і залежно від обставин, в яких вона обертає ся. Приміром новонароджену дитину батько називає „сонячним або місячним лучем", а коли дитина підросте, тоді мама називає її „маленьким голубятком". Звичайно у Хінців можна подибати такі імена дівчат: „Солодкий цьвіт", „Чисте Серце", „Спокій і Смирність", „Чесність і Краса", „Чемність і Пильність", „Вірність", „Правда", „Поблажливість" і т. д. Инші імена ніщо не говорять про їх властительку. Приміром „Вангпан" значить — дівчина, яка не має брата. Колиж в родині народить ся син, тоді дівчині надасть ся инше імя.

Хто дрімає по обіді.

Славний французький лікар, др. Фойфон, каже, що дрімати по обіді люблять лише ті, які терплять на нестравність.

„Франц".

Імя Франц є германського походженя і по нашому означає „свобідний".

Купуйте Календар У. Н. Союза. Коштує 50 цен. разом з пересилкою.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часто читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свобода".

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

І. К., Мемфіс, Тенесі. — Ґенерал Кравдер видав строге зарядженє до всіх місцевих військових комісій, аби вони не асентирували до війська тих мущин, які походять з Австро-Угорщини і Німеччини, а які не є горожанами Злучених Держав. А чому Вас, негорожанина, зачислили до першої військової кляси, ми не знаємо. Розслїдіть сю справу у себе на місци.